

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. VII. Qui prohibeantur ferre testimonium in certis causis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

tamen exceptis, & in quibus casibus veritas aliter haberi non potest, aut si contra alios Judæos aut infideles testentur, etiamsi ab orthodoxo producantur, contra eos &c. admitti possunt, non sunt tamen omni exceptione majores. Catholici verò testimonium contra Judæum aut infidelem nec in causis civilibus nec in criminalibus rejicitur, ita ut nec per privilegia à Principibus concessa Judæi tueri se possint, quò minus per testes Christianos convinci possint *juxta Clement. i. h. r.* Cùm talia privilegia, ut ait Pontifex, Christianæ Religionis probrosa sint, & adversa; & æqualitas in judiciis servanda Actorem & Reum concernat, non autem testes.

§. VII.

Qui prohibeantur ferre testimonium in certis causis?

PRIMò Mulier potest esse testis in causis Civilibus, tam in foro Civili quàm Canonico, etiam in causis matrimonialibus, quæ inter valde arduas censentur, ut colligitur *ex c. Super eo 13. h. r.* ita ut sit integræ fidei, & semiplenam probationem faciat, si una tantùm taliter testetur. (ita tamen ut virorum testimonia mulierum testimonijs præferantur) nisi causa sit feudalis, in qua mulieris testimonium non admittitur, prout expressè habetur in *c. Unico. Qui testes sunt necessarij ad novam investituram Lib. 2. feud. Tit. 32.* (Cùm in his causis feudilibus summæ opinionis testes requirantur) nisi femina illustis esset, quæ & ipsa sub se feudum & vasallos haberet. Et quamvis de jure Civili & Cæsareo mulier etiam in criminalibus testis

esse possit, nisi sit causa valde gravis & ardua, vel ubi agitur ad pœnam mortis vel mutilationis, quibus casibus saltem integræ fidei non erit testis mulier. In omni exceptione major, de jure tamen Canonico in causis criminalibus si criminaliter ad pœnam publicam agatur, testandum mulier non admittitur, *ex Mulierem. 17. juncta Gloss. V. Non respicienda causa 33. q. 5. &c.* Ob naturalem mulierum mutabilitatem, & fragilitatem, ac inconstantiam. Nisi de crimine civiliter tantùm agatur per modum exceptionis *c. Tam Literis 33. juncta Glossa V. Faminas h. t.* aut ad procedendum ex officio per modum denuntiationis aut inquisitionis, *c. Quoniam 7. h. r.* aut si criminaliter agatur, si tamen crimine excepto, aut non possit aliter haberi veritas, vel testetur tantùm ad nocentiam Rei ostendendam &c.

Secundò. Puberes seu Minores in causis civilibus testes esse possunt, præterquam si illæ arduæ sint, non tamen in criminalibus, nisi agatur de crimine excepto, aut veritas aliunde haberi non possit, aut procedatur tantùm per inquisitionem; Neque tamen in talibus casibus admissi plenam probationem faciunt, ob præsumptionem judicij nondum satis maturi.

Tertiò. Personæ pauperes, & conditionis admittuntur quidem, ceteris paribus, in testes in causis civilibus minus arduis, cùm testis idoneus non tam ex facultatibus, quàm ex moribus & vitæ probitate desumatur, non tamen in civilibus arduis, & criminalibus ad cavendum periculum falsæ depositionis, quàm suspicantur jura per promissio-

nem, aut datam pecuniam facile à paupere tali, aut vilis conditionis homine obtineri posse; & hinc in quocunque casu admittatur talis, omni tamen exceptione major non est, quamvis per torturam purgata sit falsæ depositionis, & lucri captandi causa suspicio; si tamen arbitrio Judicis, aut partis omnis suspicio fraudis etiam penes pauperem abesset, aut fides pauperis per alios plures testes idoneos juvaretur, posset etiam illius testimonium ut integræ fidei admitti, cum nec sola paupertas, nec sola vilis conditio personæ vitio illi verti debeat.

§. VIII.

*An, & quæ ratione prohibeatur
quis testimonium ferre in propria causa.*

Neminem in propria causa testem idoneum esse, communis & generalis regula docet, ob suspensionem scilicet sinceræ depositionis in propria causa propriam utilitatem spectante; & ob hanc causam neque ille testis idoneus videtur, qui similem causam in judicio agit, propter quam in testem hic & nunc producit, nisi aut protestatio prævia de nullo proprio commodo querendo in tali testificatione eum idoneum faciat; vel agatur tantum de modico emolumento, vel non possit aliter haberi veritas, vel testetur talis tantum in causa suæ communitatis.

Sed nec in illa causa potest quis esse testis, quam ad judicium ut Actor vel accusator detulit, ne probando talem suam actionem, aut accusationem in propria causa testis esse censeatur; & quamvis si processit per viam denunciationis

charitativè, non tam ad puniendum, quam emendandum peccatum, possit in illa causa testis esse juxta *c. In omni 4. h. t.* Si Judex tamen judicialiter procedat, ad puniendum denuntiatum, ad deponendum, v. g. ab officio aut beneficio, tunc in criminibus gravibus, aliisque magni præjudicii causis non potest esse testis denunciator, quia in talibus casibus non est recedendum à communi juris regula, quod idem Accusator seu Actor & testis esse non possit, nisi qui publicæ auctoritatis ad denuntianda crimina ex officio suo sit deputatus (cui merito major fides haberi debet, quam alii cuiunque denuntiatori) aut agatur de peccato evitando, neque possint alii testes haberi.

Judex autem in ea causa, quæ coram ipso adhuc pendet, non potest in testem produci, ob nimiam pro causa tali in suum honorem decidenda affectionem; & si agatur apud alium Iudicem appellacionis v. g. de justitia, vel injustitia late à priore Iudice sententiæ, non potest produci in testem, ne in causa sua ob affectionem ad sententiam à se latam sit testis quodammodo, quamvis in priore casu, si necessitas sit, ne pereat jus partis, ob defectum probationum, peti possit à parte, quæ illius testimonio indiget, ut alius ipsi Iudex substituatur, & sic ipse in tali casu testari possit, prout colligitur etiam ex *c. Dilecto 40. h. t.* quin etiam ex *c. Cum Dilectus 32. de electis.* colligitur, quod testis esse possit Iudex in illis, quæ aliis, quam Iudicibus cognita esse non possunt, cum in aliis etiam casibus testes suspecti admittantur, ob necessitatem, seu inopiam probationis; & ex *Glossa communiter recepta in cit. c. Dilecto*